

XV.

Salmedigteren Thomas Hansen.

Af Sognepræst *John Hansen* i Gislev.

Som bekjendt findes der i H. A. Brorsons »Troens rare Klenodie« 1ste Udg. 1739 to Passionssalmer: »Ak, hvorledes skal jeg skue alles Liv at være død«, og »I Jesu Saar er al min Salighed« under Mærket T. H. De findes inde i selve Bogen blandt de andre Passionssalmer, men i senere Udgaver findes de bag i Bogen i »Et lidet Tillæg af mine Brødres og en anden kier Vens Psalmer.« De er i »Troens rare Klenodie« optagne af et Hæfte, der i 2det Oplag udkom i Tønder 1735: »Nogle Paszions-Psalmer, Udgivne af H. A. B. Nøiere igiennemseet og formeeret. Trykt udi Vaysen-Huset og paa dets Forlag af Herman Henrich Rotmer.« Første Oplag, der maaske er udkommet samme Aar, eller i hvert Fald ikke tidligere end 1734, kjender vi ikke. Salmerne staar i Slutningen af Hæftet og siges at være »sammenskrefne af T. H.« I Pontoppidans Psalmebog findes de som Nr. 95 og 96 under Salmerne om Jesu Begravelse, og i Guldbergs Psalmebog — noget ændrede — som Nr. 437 og 438. I »Evangelisk-christelig Psalmebog« findes de, — aldeles omarbejdede af Riber, som Nr. 145: »Jesu, du den gode Hyrde«, og Nr. 151: »I Jesu Død og al den Kval, han led«.

Men hvem var T. H. eller Th. H., i hvilken Form Mærket ogsaa findes?

Professor, Rektor A. W. Brorson siger (»Nogle af sal. Biskop Hans Adolph Brorsons Psalmer« 1823, S. 27), at »salig Pastor Hansen i Randrup [ø: T. H.] i Riber Stift var i Slægt med Familien Brorson. Hansen hed han; men Præst i Randrup har han ikke været, thi Præsterækken i Randrup findes optegnet paa to Tavler, som hænger i Randrup Kirke, og dér findes, som det vil ses af Rækken paa den første Tavle, der nedenfor er aftrykt, hans Navn ikke.

I Brandts og Helvegs »Den danske Psalmedigtning« II, S. 361 siges, at Thomas Hansen, i Følge Beretning fra Pastor Hagen i Mjolden, var Faarehyrde i Apterp i Brede Sogn, og at han flittig besøgte de gudelige Forsamlinger, som holdtes i Randrup af Præsten Brorson. Præsten blev ved denne Lejlighed opmærksom paa ham, og da han fandt, at han var særdeles godt begavet af Naturen, hjalp han ham til at studere, og siden synes han at have havt sit Tilhold i Randrup. Da han havde endt sine Studeringer, blev han Præst i Hygum. — At Th. H. altsaa skal betyde Thomas Hansen, kan vel betragtes som sikkert, skønt jeg ikke kan sige, hvorfra Udgiverne af den danske Psalmedigtning ved, at Th. er = Thomas, men i Hygum (i Frøs Herred) har der ikke været nogen Præst af dette Navn. Præsterækken var fra 1655 til 1777 følgende: 1) Peder Jacobsen Hygom, ordineret 10. Januar 1655, paabegyndte i Foraaret 1655 den første Embedsbog, som findes ved Kaldet. Han flygtede 1659 for Polakkerne med Hustru og Børn til Ribe, hvor hans Hustru og en lille Datter døde. 1660 giftede han sig igjen og havde i sit andet Ægteskab flere Døttre, af hvilke en blev gift i Sognet og to med Nabopræster. Hans anden Hustru døde 1669. Tredie Gang giftede han sig med Kirsten Nisdatter af Hjerndrup († 1733, 87 Aar gl., begravet 11. December). Af tredje Ægteskab findes flere Sønner. 1708 døde den gamle Præst og blev begravet 31. Juli. 2) Jacob Pedersen, f. 7. Nov. 1657, Kapellan hos Faderen i mindst 20 Aar, gift c. 1688 med Karen Buch af Skanderup, Sognepræst 1708, ned-

lagde vist Præstegjeringen 1732 og Provstebestillingen 1733 og flyttede bort, vistnok i Begyndelsen af 1737, da hans Hustru døde. Han selv døde hos Sønnen i Randrup Natten mellem 17. og 18. Dec. 1754. 3) Peder Jacobsen Hygom, f. 28. November 1692, »Klocken ongefær 5«, kaldet til Aarhus Frue Kirke 5. Oktober 1736. 4) Ancher Svenstrup, † 1754. 5) Christian Arnold Dyssel, † 1777.

A. D. Jørgensen (Hans Adolf Brorson, 1887, S. 52) bemærker, at Thomas Hansen i Følge en Notits i Universitetsbibliothekets Eksemplar af 1ste Udg. af »Troens rare Klenodie« synes at have været H. A. Brorsons Børns Lærer.

Med disse Oplysninger har vi hidtil maattet lade os nøje, men under min Syslen med Brødrene Brorsons Historie er det kommen til at staa for mig som sandsynligt, at Thomas Hansen var Præst i Torsted i Hind Herred, eller rettere, at den Mand af dette Navn, som var Præst der, er = Th. H., som har digtet de to Salmer.

Denne Thomas Hansen blev født i Kolding, vistnok i Slutningen af Aaret 1711, døbt blev han i hvert Fald i Kolding Kirke den 3. Januar 1712. (Faddere: Michel Davidsen, Peder Berentsen, Sylvester Huusfogedens Kieriste, Mag. Lemejer). Hans Fader var Skipper Hans Thomsen, og hans Moder hed Anne Cathrine Lauritsdatter. Som en Gjetning fremsætter jeg, at hun var Datter af Laurits Brodersen, Selvejer i Svanstrup ikke langt fra Randrup, hvilken Mand var Broder til H. A. Brorsons Fader, saa at H. A. Brorson og Thomas Hansen altsaa var Søkendebørn. Hvis dette forholder sig saa, kunde det tænkes, at Thomas Hansen i sin Drengetid var kommen til sin Morfader, og han kan da godt have været Faarehyrde i Apterp. Hvordan han saa kom til Studeringerne, kan jeg ikke oplyse, men vist er det, at han blev Student fra Kolding Skole 1734, Theologisk Kandidat blev han i Kjøbenhavn den 29. Januar 1739. Der er saa en Mulighed for, at han er kommen til Ribe, hvor han i H. A. Brorsons Hus kan have været Lærer for følgende af dennes Børn: Broder,

f. 1728, Margrethe Hedevig, f. 1729, Johan Hermann, f. 1730 og Katrine Margrete, f. 1731.

Den 15. Januar 1745 blev han kaldet til Præst i Thorsted og ordineret i Ribe den 2. April. Den 22. Juli 1745 blev han i Kolding gift med Mette Jacobsdatter, født 1723, døbt 3. Juni (Faddere: Raadmand Bruun, Hr. Apotheker von der Hart, Mag. Lemeiers Kierste, Jørgen Haars Kierste, Margrete Henrichs Datter). Hun var Datter af Farver Jacob Nielsen Bruun, og med hende havde han to Døttre: Anna Catharina, f. 20. Juli 1746 (gift 6. April 1769 med Seign. Svenning Jensen Yde, Degn for Hurup Menighed i Refs Herred), og Anna Magdalena, f. 1749, døbt 16. November (gift 18. Oktober 1774 med Seign. Hans Krag Brasch, Degn for Tim og Madum Menigheder.

Den 23. Februar 1752 anbefalede Biskop H. A. Brorsou Hr. Thomas Hansen i Indberetn. til Grev J. L. Holstein (se Kirkehist. Samlinger 3 R., V, 712) saaledes: »Hr. Thomas Hansen, Sognepræst for Thorsted Menighed, har et meget ringe Kald, er fattig, men derhos retsindig og flittig i sit Embede.« Anbefalingen er god, om end ikke meget varm; men det kan godt tænkes, at Biskoppen paa Grund af Slægtskabet med Manden ikke har villet gjøre den varmere.

Fattig var Hr. Thomas Hansen, og det var ikke saa sært, thi Kaldet var ringe. 1788 ansloges dets Indtægter efter Fradrag af Afgifter og Skatter til 60 Rdl. aarlig. Imidlertid har vistnok baade han og hans Kone havt godt Greb paa Husholdning, thi de kunde, lader det til, slaa sig igennem, og jeg tror, at det er Hr. Thomas Hansen, der har forfattet en i Aaret 1800 paa en Rude i Præstegaarden forefunden Indskrift, saalydende:

Det Thorsted Kald er vistnok meget lille,
men dog det føde kan sin Mand;
enhver, som lever tarveligt og stille,
han her tilvisse leve kan.

Og der blev ikke noget af Forflyttelse til andet Kald, thi allerede i April 1752 døde Hr. Thomas Hansen, 41 Aar gammel og blev begravet den 24de April.

Hans Enke overlevede ham i mange Aar. Hun blev 1753 gift med Eftermanden i Torsted, Hr. Jørgen Andersen Larsen, der døde 1762 (hans Død er ikke tilført Torsted Kirkebog), og 1763 atter med Eftermanden, Hr. Christen Hansen Grønvold, der døde 15. April 1782. Endelig døde hun, »den meget brave og ærværdige Præsteenke«, den 27. Oktober 1799 i et paa Præstegaardens Grund staaende Hus, hvilket hun i mange Aar havde havt til Leje.

Hr. Thomas Hansen var efter alt, hvad der skjønnes, en brav Mand og en dygtig Præst, og som Salmedigter var han slet ikke ringe. Rektor A. W. Brorson siger i det tidligere anførte Skrift, at han ikke har anført nogle af de i Tillæget til Troens rare Klenodie staaende Psalmer, fordi han ikke fandt, at de kunde komme i Betragtning, »de fleste og næsten alle ere maadelige.« Dette gjælder dog ikke Thomas Hansens.

Endelig skal jeg bemærke, at den Formodning, jeg i min Bog om H. A. Brorson og hans Brødre S. 68 har udtalt, at den i et af Kristian den Sjettes Breve til Bluhme (Jens Møllers Mnrmosyne IV, S. 400) omtalte Thomas Hansen skulde være Præsten i Torsted, vistnok ikke er rigtig, thi den der omtalte maa efter al Rimelighed være den Thomas Hansen, der den 1ste November 1737 antoges til Informator ved Vajsenhuset, i hvilken Stilling han døde allerede den 2. Marts 1738.

Indskriften paa den første af de i Randrup Kirke op-
hængte Tavler lyder saaledes:

Denne Tavle viser Læseren, naar Luthers Reformation begyndte her udi Randerup Kirke — oprejst Anno 1700 den 3. April De afdøde til Ære og Minde og de Efterlevende til Efterretning. Liste paa Præsternes Navne er saaledes:

Anno 1553 blev Hr. Truls Jacobsen, som var Munk i 16 Aar, reformerit, og var luthersk Præst i 13 Aar.

Anno 1566 succederede Hr. Tyge Bentzen og levede udi 29 Aar.

Anno 1595 Hr. Iver Jensen Præst og levede udi 32 Aar.

Anno 1627 blev Hr. Ole Præst og levede 2 Aar 9 Maaneder.

Anno 1630 blev Hr. Laust Sørensen Præst og levede i 17 Aar.

Anno 1647 Hr. Steen Christensen Præst og levede i 2 Aar 3 Maaneder.

Anno 1649 Hr. Broder Pedersen Pædopolitanus og forestod sit præstelige Embede i 36 Aar.

Anno 1685 Sønnen Hr. Broder Brodersen udi hans Alders 25 Aar, levede siden i 19 Aar.

Anno 1704 blev Ole Holbæk Præst og levede udi 17 Aar.

Begyndelsen af Rækken paa den anden Tavle lyder:

Anno 1721 blev Hr. Hans Adolf Brorson kaldet til Præst og forestod Embedet i 8 Aar til 1729, da han herfra blev forflyttet til Tønder, siden Provst udi Ribe og endelig Biskop over Ribe Stift.

Anno 1729 blev Hr. Jens Jacobsen Hygom Sognepræst for denne Menighed, levede udi dette Embede næsten 33 Aar.
